

Niewypłacalność/upadłość

Irlandia Północna

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

- Sąd może wszcząć postępowanie upadłościowe przeciwko osobom fizycznym, spółkom osobowym i spółkom kapitałowym (posiadającym osobowość prawną lub jej nieposiadającym).
- Sąd może wszcząć postępowanie przeciwko każdej osobie fizycznej, której zadłużenie wynosi co najmniej 5 000 funtów szterlingów i która mieszka na stałe w Irlandii Północnej, od co najmniej trzech lat mieszka lub prowadzi działalność gospodarczą w Irlandii Północnej albo przebywa w Irlandii Północnej w dniu złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Nie przewidziano kryterium minimalnego wieku.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

- W Irlandii Północnej postępowanie w związku z niewypłacalnością osób prawnych może przybrać postać likwidacji [dobrowolnej lub zarządzanej przez Wysoki Trybunał] albo restrukturyzacji (dobrowolnego układu dla osób prawnych (*company voluntary arrangement*, CVA) lub postępowania zarządczego (*administration*)). Postępowanie zarządcze może stanowić etap przygotowawczy do postawienia spółki w stan likwidacji (*winding-up*).
- Wszyscy wierzyciele (z sektora prywatnego lub publicznego) mogą złożyć do sądu wniosek o postawienie spółki w stan likwidacji (likwidacja przymusowa) lub o wszczęcie wobec niej postępowania zarządczego.
- Sam dłużnik może podjąć uchwałę o likwidacji (likwidacja dobrowolna, którą można przeprowadzić w przypadku spółki wypłacalnej lub niewypłacalnej, przy czym wypłacalność ocenia się pod kątem zdolności do zaspokojenia wszystkich zobowiązań w terminie 12 miesięcy). Dłużnik może również złożyć wniosek do sądu o postawienie jej w stan likwidacji.
- Departament Gospodarki może wnieść do sądu wniosek o postawienie spółki w stan likwidacji, jeżeli leży to w interesie publicznym. Nie ma konieczności, aby takie spółki były niewypłacalne.
- W dowolnym momencie po wniesieniu do sądu wniosku (przez dowolną stronę) o likwidację przymusową sąd może wyznaczyć tymczasowego syndyka (*provisional liquidator*). Zazwyczaj sąd powołuje tymczasowego syndyka w celu ochrony majątku spółki jeszcze przed rozprawą w sprawie o jej likwidację. Uprawnienia przysługujące tymczasowemu syndykowi określa wyznaczający go sąd w odpowiednim postanowieniu.
- Spółka lub członkowie rady dyrektorów (*directors*) mogą wyznaczyć zarządcę (*administrator*); może to również zrobić posiadacz prawa zastawu na zmiennych składnikach majątkowych (*floating charge*) (jest to czynność pozasądowa).
- Aby sąd wszczął postępowanie zarządcze wobec spółki, spółka musi być niewypłacalna lub musi istnieć prawdopodobieństwo, że stanie się niewypłacalna. Zgodnie z orzecznictwem „prawdopodobieństwo” oznacza w tym kontekście sytuację, w której niewypłacalność spółki jest bardziej prawdopodobna niż utrzymanie przez nią płynności finansowej.
- Aby zawrzeć dobrowolny układ dla osób prawnych, spółka nie musi być niewypłacalna.
- Podstawą likwidacji przymusowej może być fakt, że spółka nie jest w stanie spłacać swoich zobowiązań (niewypłacalność), czego dowodem jest niezastosowanie się przez spółkę do wezwania do zapłaty (*statutory demand*) lub niewykonanie przez nią wyroku. Sąd może również postawić spółkę w stan

likwidacji ze względu na sprawiedliwość i słuszność takiego rozwiązania.

- Po wszczęciu postępowania (lub po podjęciu przez spółkę uchwały o likwidacji, wydaniu przez sąd postanowienia o wszczęciu postępowania zarządczego lub likwidacyjnego lub złożeniu do sądu zawiadomienia o wyznaczeniu zarządcy (w tym przypadku zarządcy nie wyznacza sąd) urzędnik ds. upadłości może przystąpić do podejmowania czynności.
- Spółka może zaproponować zawarcie dobrowolnego układu dla osób prawnych (*company voluntary arrangement*). Aby to zrobić, spółka nie musi być niewypłacalna. Zawarcie dobrowolnego układu dla osób prawnych może zaproponować również urzędnik ds. upadłości w postępowaniu likwidacyjnym lub zarządczym, jeżeli któreś z tych postępowań jest w toku.
- Postępowania w związku z niewypłacalnością osoby fizycznej obejmują postępowanie układowe dla osób fizycznych (*individual voluntary arrangement, IVA*), postępowanie o wydanie postanowienia dotyczącego umorzenia długu (*debt relief order, DRO*) lub postępowanie upadłościowe (na wniosek wierzyciela lub dłużnika).
- Dobrowolny układ dla osób fizycznych (IVA) proponuje dłużnik, a następnie wierzyciele zatwierdzają go w drodze głosowania, w którym 75% głosujących według wartości wierzytelności musi opowiedzieć się za układem. Nie przewidziano minimalnego poziomu zadłużenia i nie przeprowadza się oceny niewypłacalności. Propozycje składa się za pośrednictwem doradcy ds. upadłości (*nominee*), który w przypadku zatwierdzenia układu przez wierzycieli staje się nadzorcą układu (*supervisor*). Doradca ds. upadłości może przystąpić do podejmowania czynności, gdy dłużnik przedstawi mu propozycję układu. Dobrowolny układ dla osób fizycznych można zaproponować w chwili, gdy wobec dłużnika toczy się postępowanie upadłościowe, a w przypadku zaakceptowania układu przez wierzycieli istnieje możliwość umorzenia tego postępowania. Dobrowolne układy dla osób fizycznych zaakceptowane przez wierzycieli w głosowaniu są wiążące dla wszystkich wierzycieli.
- Wnioski o wydanie postanowienia dotyczącego umorzenia długu dłużnik składa drogą elektroniczną do urzędnika sądowego ds. upadłości za pośrednictwem upoważnionego pośrednika. Postępowanie rozpoczyna się bez udziału sądu. Jest ono dostępne wyłącznie w sytuacji, gdy zobowiązania dłużnika nie przekraczają kwoty 20 000 funtów szterlingów, a dłużnik posiada majątek o wartości nieprzekraczającej 1 000 funtów szterlingów (z wyłączeniem pojazdu silnikowego rozsądnej wartości) i uzyskuje nadwyżkę dochodów w kwocie poniżej 50 funtów szterlingów miesięcznie. Ponadto postępowanie to nie ma zastosowania, jeżeli wobec dłużnika toczy się jakiegokolwiek inne postępowanie w związku z niewypłacalnością oraz jeżeli w ciągu ostatnich dwóch lat dłużnik dokonał jakichkolwiek czynności, wskutek których doszło do pogorszenia się sytuacji jego wierzycieli. Urzędnik sądowy ds. upadłości ma obowiązek rozpoznania otrzymanego wniosku, po czym może rozpocząć czynności.
- Sąd może wydać postanowienie o ogłoszeniu upadłości na wniosek wierzyciela lub samego dłużnika. Z chwilą postanowienia urzędnik sądowy ds. upadłości pełni funkcję syndyka i zarządcy. W dalszej kolejności sąd może powołać syndyka, który może rozpocząć czynności niezwłocznie po jego powołaniu.
- Jeżeli wnioskodawcą jest wierzyciel, wniosek składa się w sądzie, przy czym obowiązuje wymóg minimalnego zadłużenia w wysokości 5 000 funtów szterlingów. Przewidziano jednak możliwość złożenia wspólnego wniosku przez dwóch lub większą liczbę wierzycieli, w którym to przypadku sumuje się wierzytelności wszystkich zainteresowanych wierzycieli. Dług musi być niezabezpieczony. We wniosku należy wykazać, że dłużnik nie jest w stanie spłacić swojego zobowiązania, czego dowodem musi być niezastosowanie się do sądowego wezwania do zapłaty (*statutory demand*) lub niewykonanie wyroku.
- Sądowi przedstawia się również wnioski dłużnika. Nie przewidziano minimalnego poziomu zadłużenia, ale wymaga się, aby dłużnik nie był w stanie spłacić swojego długu.
- W przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości przed rozpatrzeniem tego wniosku sąd może powołać tymczasowego odbiorcę należności (*interim receiver*) do ochrony majątku dłużnika, który uznano za potencjalnie zagrożony. W większości przypadków sąd wydaje szczegółowe instrukcje dotyczące zakresu uprawnień tymczasowego odbiorcy należności, ale może również udzielić mu bardziej ogólnego uprawnienia do natychmiastowego objęcia majątku dłużnika w posiadanie. Na tymczasowego odbiorcę należności sąd może powołać wyłącznie urzędnika sądowego ds. upadłości (*official receiver*).

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

- W przypadku postępowania w związku z niewypłacalnością osób prawnych cały majątek spółki na całym świecie jest przedmiotem postępowania. Prawo zawiera obszerną definicję pojęcia „majątku”.

- W przypadku dobrowolnego układu dla osób fizycznych w złożonej przez dłużnika propozycji układu określa się sposób rozporządzania majątkiem, a wierzyciele mają możliwość rozważenia tej kwestii przed głosowaniem nad przyjęciem propozycji.
- W przypadku postanowienia dotyczącego umorzenia długu wartość majątku nie przekracza 1 000 funtów szterlingów (z wyłączeniem samochodu o rozsądnej wartości), a dłużnik zachowuje zarząd majątkiem.
- W postępowaniu upadłościowym syndyk obejmuje cały majątek – z pewnymi wyjątkami – należący do upadłego będącego osobą fizyczną w dowolnym miejscu na świecie. W skład masy upadłości nie wchodzi wszelkie składniki majątku, które są niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb upadłego lub do wykonywania przez niego pracy zarobkowej lub prowadzenia działalności gospodarczej. Dotyczy to również pojazdu silnikowego. Jeżeli syndyk uzna, że wartość takiego składnika majątku przekracza koszt rozsądnego zamiennika, wówczas może dokonać sprzedaży tego składnika majątku i zapewnić taki zamiennik. W skład masy upadłości nie wchodzi również składniki majątku, które powierzono upadłemu będącemu osobą fizyczną na przechowanie.
- W skład masy upadłości nie wchodzi dochód upadłego, ale syndyk może zawrzeć z upadłym umowę, że część nadwyżki dochodów, które uzyskał po uwzględnieniu rozsądnych podstawowych potrzeb, zostanie przekazana do masy upadłości na rzecz wierzycieli. Syndyk może wystąpić do sądu z wnioskiem o wydanie nakazu w tym zakresie, jeżeli zawarcie umowy z upadłym nie będzie możliwe.
- Syndyk może włączyć do masy upadłości wszelkie składniki majątku, w których posiadanie wejdzie dłużnik, zanim zostanie zwolniony z długu w postępowaniu upadłościowym.
- Upadły będący osobą fizyczną popełnia przestępstwo, jeżeli weźmie kredyt lub w inny sposób zaciągnie pożyczkę w wysokości powyżej 500 funtów szterlingów i nie powiadomi kredytodawcy o toczącym się postępowaniu upadłościowym.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

- Urzędnik ds. upadłości, jeżeli nie jest urzędnikiem sądowym (*official receiver*), musi być licencjonowanym doradcą (*insolvency practitioner*). Licencje może wydawać wyłącznie samorząd zawodowy upoważniony do tego przez organy rządowe. Osoba podejmująca czynności licencjonowanego doradcy bez odpowiedniej licencji popełnia przestępstwo i podlega karze grzywny lub pozbawienia wolności.
- Aby otrzymać licencję, wnioskodawca musi złożyć egzaminy oraz wykazać określoną liczbę godzin praktycznego doświadczenia w dziedzinie upadłości.
- Licencjonowany doradca musi być osobą fizyczną.
- Wysokość wynagrodzenia licencjonowanego doradcy działającego jako urzędnik ds. upadłości ustala się w drodze umowy z wierzycielami. Licencjonowany doradca może złożyć wniosek do sądu, jeżeli uważa, że podstawa wynagrodzenia określona przez wierzycieli jest niewystarczająca. Wierzyciele mogą wystąpić do sądu, jeżeli uważają, że wynagrodzenie jest zbyt wysokie.
- Wszystkie postępowania w związku z niewypłacalnością są objęte ogólną kontrolą sądu i zainteresowane strony (w tym urzędnik ds. upadłości) mogą zwrócić się do sądu o wydanie instrukcji.
- W przypadku dobrowolnego układu dla osób fizycznych dłużnik może swobodnie rozporządzać swoim majątkiem, pod warunkiem, że swoim działaniem nie doprowadzi do naruszenia postanowień układu, który zawarł z wierzycielami.
- W przypadku postanowienia dotyczącego umorzenia długu urzędnik ds. upadłości nie sprawuje zarządu nad majątkiem.
- Syndyk obejmuje składniki masy upadłości i upadły będący osobą fizyczną nie może nimi zarządzać. Nie dotyczy to składników majątku wyłączonych z masy upadłości ani tych, w których posiadanie dłużnik wszedł po wszczęciu postępowania, chyba że dłużnik wszedł w posiadanie tych składników majątku, zanim został zwolniony z długu w postępowaniu upadłościowym, syndyk wniósł o włączenie tych składników majątku do masy upadłości. Zwolnienie osoby fizycznej z długu w postępowaniu upadłościowym nie ma wpływu na zarządzanie masą upadłości przez syndyka poza możliwością wystąpienia przez niego o włączenie nabytych składników majątku do masy upadłości.
- Urzędnik sądowy ds. upadłości jest urzędnikiem powołanym przez Departament na mocy ustawy. Osoba taka może pełnić rolę urzędnika ds. upadłości w przypadku likwidacji przymusowej lub upadłości. Wysokość wynagrodzenia urzędników sądowych ds. upadłości nie jest ustalana przez wierzycieli; ustala się ją za pomocą przewidzianego w ustawie wzoru jako odsetek spieniężonych/podzielonych składników majątku.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

- W prawie Irlandii Północnej dopuszcza się potrącenie w postępowaniu likwidacyjnym, zarządczym i upadłościowym.
- Do potrącenia można przedstawić wzajemne transakcje według stanu na dzień wszczęcia postępowania upadłościowego.
- Kwota netto odpowiada albo wartości składnika masy upadłości (dług księgowy), albo wartości zobowiązania.
- Strony nie mogą zlecić dokonania potrącenia podmiotom zewnętrznym.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

- Syndyk (*liquidator* lub *trustee*) może nie przejąć wykonania niekorzystnej umowy, co spowoduje wygaśnięcie przewidzianego w niej prawa/zobowiązania upadłego (w toku postępowania upadłościowego druga strona może dochodzić odszkodowania za szkodę poniesioną skutek wszczęcia postępowania upadłościowego).
- W toku postępowania w związku z niewypłacalnością osób prawnych urzędnik ds. upadłości nie ma obowiązku wykonania umów zawartych przez upadłego.
- W toku postępowania w związku z niewypłacalnością osób prawnych i fizycznych bieżące świadczenie niektórych usług (dostawy mediów, świadczenie usług komunikacyjnych uznawanych za „niezbędne”) można kontynuować po wszczęciu postępowania upadłościowego bez konieczności zapłaty jakichkolwiek zaległości należnych w chwili rozpoczęcia postępowania upadłościowego.
- Poza tymi niezbędnymi usługami (zob. powyżej) dostawcy mogą odstąpić od umów w chwili rozpoczęcia postępowania upadłościowego (jeżeli przewidziano taką możliwość w poszczególnych umowach). Wszelkie towary lub usługi, za które nie zapłacono, będą stanowić wierzytelność w postępowaniu upadłościowym.
- Dobrowolny układ dla osób fizycznych lub postępowanie w sprawie umorzenia długu nie miałyby bezpośredniego wpływu na obowiązujące umowy, chociaż należałoby je uznać za część propozycji w ramach dobrowolnego układu i mogłyby one oznaczać, że dłużnik nie spełnia kryteriów wymaganych do wydania postanowienia dotyczącego umorzenia długu.
- W postępowaniu upadłościowym syndyk może odstąpić od niekorzystnych umów. W przeciwnym wypadku, jeżeli umowa nie ulega rozwiązaniu w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego, sąd może orzec o umorzeniu zobowiązań umownych.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawistych spraw sądowych)?

- Postępowanie likwidacyjne i zarządcze prowadzi do udzielenia moratorium. Po ich rozpoczęciu nie można wytoczyć powództwa przeciwko spółce bez zgody urzędnika ds. upadłości lub zezwolenia sądu.
- W przypadku dobrowolnego układu dla osób prawnych żaden wierzyciel, który przystąpił do układu, nie może wytoczyć powództwa przeciwko dłużnikowi w celu odzyskania długu (ponieważ wiąże go zaakceptowana przez niego ugoda). Wierzyciel, którego wierzytelność powstała po zawarciu układu, może wytoczyć takie powództwo w razie niedokonania płatności przez dłużnika.
- Jeżeli złożono wniosek o ogłoszenie upadłości, sąd może zawiesić wszelkie postępowania sądowe toczące się przeciwko osobie dłużnika lub jego majątkowi lub zezwolić na ich kontynuowanie na warunkach, które sąd uzna za stosowne. Wierzyciel upadłej osoby fizycznej nie może bez zgody sądu wytoczyć powództwa przeciwko osobie ani mieniu upadłego w toku postępowania upadłościowego.
- Gdy dłużnik ma zamiar złożyć swoim wierzycielom propozycję dobrowolnego układu dla osób fizycznych, wierzyciele (lub – jeżeli uczestniczą w postępowaniu upadłościowym – syndyk lub urzędnik sądowy ds. upadłości) mogą złożyć w sądzie wniosek o wydanie zarządzenia tymczasowego. Dzięki temu sąd może zawiesić każde postępowanie przeciwko osobie lub majątkowi dłużnika i nie ma możliwości wszczęcia takiego postępowania. Nakaz tymczasowy uniemożliwia również złożenie wniosku o wydanie

postanowienia o ogłoszeniu upadłości przeciwko dłużnikowi. Propozycja dobrowolnego układu dla osób fizycznych obejmuje ustalenia dotyczące zawisłych postępowań, a jeżeli propozycję zaakceptują wszyscy wierzyciele, będzie ona dla nich wiążąca.

- Wydanie postanowienia dotyczącego umorzenia długu sprawia, że wierzyciele nie mogą wytoczyć powództwa przeciwko dłużnikowi w związku z ich wierzytelnością.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

- Postępowanie likwidacyjne i zarządcze prowadzi do udzielenia moratorium. Postępowań zawisłych w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego nie można kontynuować bez zgody urzędnika ds. upadłości lub zezwolenia sądu.
- Po zatwierdzeniu dobrowolnego układu dla osób prawnych lub fizycznych wierzycieli w toczącym się postępowaniu nie mógłby kontynuować popierania takiego powództwa, ponieważ byłby związany warunkami układu (niezależnie od tego, czy sam głosował za zatwierdzeniem układu).
- Wierzyciele biorą udział w postępowaniu poprzez uczestnictwo w zgromadzeniach wierzycieli oraz udział w innych procesach decyzyjnych. Mogą również utworzyć radę i wybrać jej członków. Urzędnicy ds. upadłości niebędący urzędnikami sądowymi mają obowiązek regularnego informowania wierzycieli (co 6 lub 12 miesięcy w zależności od postępowania) o postępach w sprawie.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

- Wierzyciele biorą udział w postępowaniu poprzez uczestnictwo w zgromadzeniach wierzycieli oraz udział w innych procesach decyzyjnych. Mogą również utworzyć radę i wybrać jej członków. Urzędnicy ds. upadłości niebędący urzędnikami sądowymi mają obowiązek regularnego informowania wierzycieli (co 6 lub 12 miesięcy w zależności od postępowania) o postępach w sprawie, a w postępowaniu upadłościowym i likwidacyjnym mają obowiązek przeprowadzenia ostatecznego zgromadzenia wierzycieli w celu przekazania informacji na temat zarządu majątkiem w toku postępowania w związku z niewypłacalnością.
- Decyzje wierzycieli mogą dotyczyć między innymi wyznaczenia lub odwołania urzędnika ds. upadłości, uzgodnienia wynagrodzenia urzędnika ds. upadłości, utworzenia rady, rozważenia propozycji dobrowolnego układu lub mogą być to wszelkie inne decyzje, które zdaniem urzędnika ds. upadłości wymagają udziału wierzycieli.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

- Propozycja dobrowolnego układu dla osób fizycznych może przewidywać powołanie nadzorcy układu, który będzie zarządzał majątkiem dłużnika.
- W przypadku postępowania w sprawie umorzenia długu majątek jest wyłączony z postępowania, lecz urzędnik sądowy ds. upadłości jest uprawniony do zdobywania informacji dotyczących zachowania i majątku dłużnika.
- W postępowaniu upadłościowym syndyk z chwilą mianowania przejmuje majątek upadłego bez konieczności przeniesienia praw. Na syndyku spoczywa obowiązek objęcia i likwidacji masy upadłości oraz podziału jej funduszków między wierzycieli.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

- W przypadku postępowania w związku z niewypłacalnością osób prawnych wszystkie długie i zobowiązania spółki wymagalne przed rozpoczęciem postępowania lub roszczenia wobec spółki z tytułu czynu niedozwolonego można zgłosić w toku tego postępowania. Długie, które staną się wymagalne w przyszłości, również można zgłosić, lecz w ich obecnej wysokości.

- Zobowiązania wynikające z niektórych przestępstw (np. nielegalnego obrotu środkami odurzającymi) nie są dopuszczalne w postępowaniu zarządczym i likwidacyjnym.
- Zobowiązania zaciągnięte po rozpoczęciu postępowania uznaje się za „wydatki”. Tego rodzaju zobowiązania podlegają odrębnej kolejności zaspokojenia, lecz wszystkie z nich należy spłacić przed podziałem środków między wierzycieli.
- W propozycji dobrowolnego układu dla osób fizycznych należy w pełni ujawnić zobowiązania dłużnika i określić sposób zaspokojenia wierzycieli. Długi zaciągnięte przez dłużnika po przyjęciu propozycji układu nie są dopuszczalne w postępowaniu upadłościowym, chyba że przyjęto w tym zakresie szczegółowe postanowienie.
- Niektóre zobowiązania nie stanowią przedmiotu postępowania w sprawie umorzenia długu, zatem dłużnik jest zobowiązany je spłacić. Zobowiązania te obejmują grzywny, zaległy abonament radiowo-telewizyjny, kredyty studenckie i zobowiązania zabezpieczone. W postępowaniu w sprawie umorzenia długu wierzyciele nie zgłaszają wierzytelności, ponieważ nie dokonuje się podziału majątku.
- W postępowaniu upadłościowym dopuszczalne są zobowiązania, które są wymagalne w dniu wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości lub które staną się wymagalne w przyszłości w wyniku zobowiązania zaciągniętego przed rozpoczęciem postępowania upadłościowego. W postępowaniu upadłościowym nie można dochodzić grzywien, zobowiązań z tytułu kredytów studenckich, zaległości w spłacie zadłużenia wynikającego z postępowań na gruncie prawa rodzinnego, a także zadłużenia należnego z tytułu nakazów konfiskaty.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

- Wierzyciele mogą zgłosić wierzytelność (*proof of debt*) na dowolnym etapie postępowania. Aby móc głosować na jakimkolwiek zgromadzeniu (lub w ramach innego procesu decyzyjnego) lub być uwzględnionym w podziale masy upadłości, wierzyciel powinien zgłosić swoje roszczenie.
- W postępowaniu zarządczym, likwidacyjnym lub upadłościowym, jeżeli zachodzi konieczność podziału majątku, urzędnik ds. upadłości skieruje pismo do wszystkich wierzycieli, którzy jeszcze nie uprawdopodobnili swoich roszczeń, informując ich o zamiarze podziału majątku oraz wzywając ich do zgłoszenia wierzytelności i ustalając termin ich zgłoszenia, po upływie którego wierzytelności nie uwzględnia się w podziale. Urzędnik ds. upadłości może uwzględnić wierzytelności zgłoszone po upływie tego terminu, ale nie ma takiego obowiązku.
- W postępowaniu likwidacyjnym i upadłościowym obowiązuje standardowy formularz, który należy złożyć, aby udowodnić wierzytelność. W przypadku żadnego innego postępowania nie istnieje standardowy formularz, lecz w ramach prawnych dotyczących innych postępowań określono obowiązkowe elementy pisma mającego na celu udowodnienie wierzytelności na potrzeby podziału majątku.
- Jeżeli wierzyciel nie zgłosi wierzytelności w terminie, nie może sprzeciwić się podziałowi.
- W przypadku dobrowolnego układu wymóg zgłoszenia wierzytelności urzędnika ds. upadłości zaspokajają zgłoszenie wierzytelności na piśmie.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

- Niektóre wierzytelności wynikające ze stosunku pracy są traktowane preferencyjnie i podlegają spłacie po spłaceniu wydatków związanych z postępowaniem, lecz przed zaspokojeniem posiadaczy prawa zastawu na zmiennych składnikach majątkowych i wierzycieli niezabezpieczonych.
- Żadne wierzytelności nie są podporządkowane z mocy poza wierzytelnościami w postępowaniu upadłościowym, gdzie zadłużenie względem osoby, która w dniu ogłoszenia upadłości była małżonkiem upadłego lub pozostawała z nim w związku partnerskim, jest sklasyfikowane niżej niż zadłużenie względem pozostałych wierzycieli wraz z odsetkami.
- Osoba trzecia, która spłaca zadłużenie dłużnika, wstępuje w prawa wierzyciela.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

- Wierzyciele zatwierdzają propozycje złożone przez dłużnika (w przypadku dobrowolnego układu dla osób

prawnych wymagana jest zgoda >75% wierzycieli według wartości wierzytelności) lub urzędnika ds. upadłości (zarząd, zwykła większość lub zgoda wszystkich zabezpieczonych i większości uprzywilejowanych wierzycieli w przypadkach, gdy nie zachodzi prawdopodobieństwo zaspokojenia niezabezpieczonych wierzycieli).

- Dobrowolny układ dla osób prawnych, staje się z chwilą zaakceptowania wiążący dla wszystkich wierzycieli niezabezpieczonych w momencie złożenia propozycji.
- Zezwolenie sądu nie jest konieczne w odniesieniu do planów restrukturyzacyjnych, lecz osoba, która uważa, że w jego skutek doznała nieuzasadnionej szkody, może wytoczyć powództwo przed sąd.
- Obowiązują szczegółowe przepisy procesowe dotyczące zakończenia wszystkich postępowań w związku z niewypłacalnością osób prawnych, zarówno postępowania likwidacyjnego, jak i postępowania restrukturyzacyjnego.
- Zatwierdzony przez wierzycieli dobrowolny układ dla osób fizycznych jest wprowadzany w życie przez licencjonowanego doradcę działającego jako nadzorca układu. W tym przypadku nie jest konieczna zgoda sądu, chociaż nadzorca układu musi powiadomić sąd o wyniku zgromadzenia przeprowadzonego w celu zatwierdzenia propozycji. Strona może zwrócić się do sądu o ponowne rozpatrzenie decyzji wierzycieli o przyjęciu propozycji układowej ze względu na istotną nieprawidłowość.
- Jeżeli po zatwierdzeniu dobrowolnego układu dla osób fizycznych dłużnik nie dopełni jego postanowień, wówczas nadzorca układu może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.
- W przypadku postanowienia dotyczącego umorzenia długu długi wygasają 12 miesięcy po wydaniu postanowienia. Proces ten odbywa się bez udziału sądu.
- W postępowaniu upadłościowym syndyk ma obowiązek przesłania sprawozdania końcowego wierzycielom, zanim zostanie zwolniony przez wierzycieli z wykonywania obowiązków. Jeżeli syndyk nie jest urzędnikiem sądowym ds. upadłości, ma on obowiązek zwołania ostatecznego zgromadzenia wierzycieli, na którym wierzyciele mogą zgłosić sprzeciw wobec zwolnienia syndyka z wykonywania obowiązków. Jeżeli tak się stanie, syndyk ma obowiązek złożenia wniosku o zwolnienia z wykonywania obowiązków do Departamentu, a w przeciwnym razie syndyk zostaje zwolniony z wykonywania obowiązków, gdy wierzyciele powiadomią urzędnika rejestru spółek o przeprowadzeniu ostatecznego zgromadzenia wierzycieli.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

- Wierzyciele mogą również ubiegać się o wypłatę przydzielonych im środków, których jednak nie otrzymali, po zakończeniu postępowania (środki te są w posiadaniu Departamentu).
- W prawie Irlandii Północnej przewidziano, że urzędnik ds. upadłości zostaje zwolniony z wykonywania obowiązków z chwilą zakończenia postępowania.
- W propozycji dobrowolnego układu dla osób fizycznych wierzyciele otrzymają ofertę określonej kwoty spłaty w przeliczeniu na jeden funt szterling długu. W przypadku zatwierdzenia układu wierzycieli mają obowiązek zaakceptowania tej propozycji jako pełnej spłaty, co oznacza, że nie mają prawa regresu do żadnej części tego zadłużenia po zakończeniu postępowania.
- W postępowaniu upadłościowym i postępowaniu w sprawie umorzenia długu zadłużenie wygasa z chwilą zakończenia postępowania, z wyjątkiem zadłużenia, które nie jest objęte postępowaniem.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

- W prawie Irlandii Północnej przewidziano jasną kolejność spłat ze środków finansowych pozyskanych z likwidacji masy upadłości. Koszty i wydatki należy pokryć (ze spieniężenia składników masy upadłości) przed podziałem środków między wierzycieli.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżania lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

- Jeżeli niewypłacalny dłużnik traktował w sposób uprzywilejowany konkretnego wierzyciela w podejściu do formalnego postępowania w związku z niewypłacalnością (tj. spłacał tego wierzyciela z pominięciem

innych wierzycieli) lub zawarł transakcję po zaniżonej wartości (tj. dokonał sprzedaży za kwotę niższą od wartości przedmiotu transakcji), urzędnik ds. upadłości może wystąpić do odbiorcy transakcji o odzyskanie tych środków.

- Na wniosek urzędnika ds. upadłości w postępowaniu upadłościowym, likwidacyjnym lub zarządczym sąd może stwierdzić nieważność każdego rodzaju transakcji i nakazać beneficjentowi przywrócenie stanu, jaki wystąpiłby, gdyby przedmiotowa transakcja nie została zrealizowana.
- Wnioski o stwierdzenie nieważności płatności uprzywilejowanych muszą odnosić się do transakcji zrealizowanych w terminie sześciu miesięcy poprzedzających datę powołania zarządcy, wszczęcia postępowania likwidacyjnego lub złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub dwóch lat, jeżeli odbiorcą płatności uprzywilejowanej był wspólnik.
- Wnioski o stwierdzenie nieważności transakcji o zaniżonej wartości muszą dotyczyć transakcji zrealizowanych w terminie dwóch lat poprzedzających te zdarzenia lub – w przypadku postępowania upadłościowego – w terminie pięciu lat, pod warunkiem że zainteresowana osoba fizyczna była wówczas niewypłacalna lub stała się niewypłacalna w wyniku przedmiotowej transakcji.
- Urzędnik ds. upadłości w postępowaniu zarządczym, likwidacyjnym, upadłościowym lub dobrowolnym postępowaniu układowym może wystąpić do sądu o stwierdzenie nieważności transakcji zawartych na szkodę wierzycieli. Za zgodą sądu taki wniosek może również złożyć osoba pokrzywdzona w wyniku tej transakcji.
- W postępowaniu zarządczym i likwidacyjnym urzędnik ds. upadłości może również podjąć czynności naprawcze przeciwko każdemu dyrektorowi spółki, który realizował transakcje handlowe, wiedząc o niewypłacalności, co doprowadziło do dalszych strat na szkodę wierzycieli, nieuczciwych praktyk handlowych lub nadużycia uprawnień.
- W przypadku złożenia do sądu wniosku o likwidację lub ogłoszenie upadłości wszelkie rozporządzenia majątkowe dokonane po złożeniu wniosku są nieważne, chyba że sąd postanowi inaczej.

Ostatnia aktualizacja: 21/06/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.